Bijlage raadsinformatiebrief ontwikkelingen JeugdhulpPlus

Actuele ontwikkelingen in landsdeel ZuidWest
De instroom op iHUB Harreveld is zoals afgesproken in het BRP per 1 april 2025 gestopt, de instroom van iHUB Bergse Bos is gestopt vanaf 1 mei 2025. iHUB Rijnhove heeft nog een beperkt aantal plekken voor JHP. Schakenbosch is nu, zoals afgesproken in het BRP de voornaamste aanbieder van JHP in ons landsdeel. Om ervoor te zorgen dat alle jeugdigen die op Harreveld verblijven een passende vervolgplek krijgen, wordt er intensief samengewerkt tussen Harreveld en de experttafel van het Expertisecentrum Complexe Zorg (ECZ). Voor alle jongeren wordt een verklarende analyse opgesteld. In Haaglanden wordt op dit moment nog voor 2 jongeren een vervolgplek gezocht, voor de overige jongeren die vanuit Haaglanden op Harreveld verblijven is perspectief bekend. Naar verwachting sluit Harreveld in de huidige vorm uiterlijk op 1 januari 2026.

Op 23 augustus is er een brand uitgebroken bij Schakenbosch. Door de gevolgen van de brand is één groep van zes plekken voor een periode van 5 maanden onbruikbaar. Dit betekent dat er minder capaciteit beschikbaar is dan met elkaar afgesproken. Het is op dit moment nog niet duidelijk of dit tot knelpunten leidt.

De capaciteit van Schakenbosch is in principe tijdelijk opgehoogd om de jongeren die niet meer bij Harreveld geplaatst kunnen worden op te vangen. Deze verschuiving is al in de recente cijfers te zien. Schakenbosch biedt ruimte aan 72 jongeren en heeft over het eerste half jaar van 2025 een gemiddelde bezetting van 92%. Schakenbosch heeft bij accounthoudende gemeente Den Haag aangegeven dat zij niet alle jeugdigen met een machtiging op willen en/of kunnen vangen. Vanwege een afname van mogelijkheden tot toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen, en de strenge handhaving vanuit de Inspectie Gezondheid en Jeugd (IGJ) geeft Schakenbosch aan niet voor elke jeugdige een passende plek te kunnen bieden. Dit is een ingewikkeld dilemma, omdat enerzijds begrip is voor het feit dat Schakenbosch helder aangeeft wat binnen haar mogelijkheden ligt, en anderzijds zijn er wel afspraken gemaakt in het Boven Regionaal Plan over verbreding van de doelgroep. De gemeente Den Haag is hier intensief over in gesprek met Schakenbosch en het landsdeel. De doelgroep waar Schakenbosch het meest moeite mee heeft zijn jongeren met een sterk verhard forensisch profiel, die een hoger beveiligingsniveau nodig hebben dan dat Schakenbosch biedt. Landelijk wordt onderzocht bij welk aanbod deze doelgroep gebaat is, en liggen er plannen om hier op korte termijn op te kunnen acteren door het openen van een nieuwe landelijke voorziening voor de JISK-doelgroep, dit is een aanbod voor Jongeren In Strafrechtelijk Kader.

Het BovenRegionaal Plan van het landsdeel loopt tot 2028, de komende tijd worden naast de gesprekken die betrekking hebben op de ontwikkelingen op korte termijn, ook gesprekken met Schakenbosch en het landsdeel gevoerd over de scenario's voor het landsdeel vanaf 2028.

Instroom en uitstroom in landsdeel ZuidWest
Zoals genoemd in de raadsinformatiebrief van 29 januari 2025 streeft het landsdeel ernaar om minder plaatsingen binnen de JHP vanuit een crisissituatie plaats te laten vinden, en dat de verwijzers in alle gevallen een verklarende analyse opgesteld te hebben bij plaatsing.

Ongeveer 12% van de jeugdigen stroomt in met een verklarende analyse. Schakenbosch heeft begin dit jaar naar verwijzers (Gecertificeerde Instellingen en gemeenten) gecommuniceerd dat zij verwacht dat er een verklarende analyse aanwezig is bij een reguliere aanmelding. Over het eerste half jaar van 2025 werd 56% van de jongeren vanuit een crisissituatie in de JHP geplaatst, dit is ten opzichte van 2024 een afname van 7%, maar nog steeds te veel, bij deze jongeren is vrijwel nooit een verklarende analyse aanwezig.

Het Bovenregionaal Expertise Netwerk (BREN) zal de komende tijd in kaart brengen wat er nodig is in het landsdeel om de verklarende analyse verder te implementeren.

Schakenbosch heeft op 1 juli 2025 een brief gestuurd naar de twee grootste Gecertificeerde Instellingen (GI's). Jeugdbescherming West en Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond. In deze brief wordt genoemd dat jongeren op dit moment steeds langer op Schakenbosch verblijven vanwege het uitblijven van een vervolgplek. Voor een derde van de jongeren op Schakenbosch geldt dat de behandeling en begeleiding is afgerond. Schakenbosch heeft een beroep gedaan op de GI's om een taskforce op te richten om in nauwe samenspraak met de gemeentelijke procesregisseurs (gezinscoaches en jeugdbeschermers) een doorbraak kunnen forceren voor deze jongeren. Voor regio Haaglanden gaat het

om 8 jongeren die langer dan 200 dagen bij Schakenbosch verblijven. Het accountteam GI is in gesprek met Jeugdbescherming West over deze oproep. Recente overzichten van Schakenbosch laten zien dat een groot deel van de incidenten die binnen Schakenbosch worden geregistreerd, toe te schrijven is aan jongeren die al langere tijd op Schakenbosch verblijven zonder uitstroomperspectief.

Financiële ontwikkelingen in landsdeel ZuidWest
Voor het landsdeel ZuidWest is 41,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de afbouw, ombouw en opbouw van de JHP. Er is 22,8 miljoen gereserveerd voor de afbouw van de locatie van iHUB. In september levert Schakenbosch een geactualiseerd Strategisch Ontwikkelplan op, waarin ook de businesscase voor de af- en ombouw van Schakenbosch is opgenomen. Omdat nog niet duidelijk is welk inhoudelijk afbouwscenario na 2028 ingezet wordt, zal voor de businesscase worden gerekend met het scenario van de volledige afbouw naar 0, omdat dit financieel gezien ook het meest kostbare scenario is. Zodra de businesscase vanuit Schakenbosch is vastgesteld, kan het overige bedrag volgens verdeelsleutel verdeeld worden over de regio's voor het ontwikkelen van alternatieven. Hier is naar verwachting uiterlijk in Q1 van 2026 duidelijkheid over. Het Rijk heeft ook een tweede tranche aangekondigd die volledig voor de opbouw van alternatieven beschikbaar gesteld wordt. Het is nog niet duidelijk wanneer dit bedrag beschikbaar komt.

De contractering van de JeugdhulpPlus in onze regio wordt op dit moment niet meegenomen in de ontwikkelingen van de inkoop 2027. Er wordt voor gekozen om het huidige contract te verlengen, of om de contracten samen met andere regio's binnen het landsdeel af te sluiten. Uiteraard gebeurt dit in lijn met de afspraken van het BRP. Zodra hier meer duidelijkheid over is, wordt u hierover geïnformeerd.

Vrijheidsbeperkende maatregelen
De wet om vrijheidsbeperkende maatregelen te kunnen toepassen is per 1 januari 2024 aangescherpt, door de wetswijziging mogen jeugdigen onder andere niet meer worden ingesloten op hun eigen slaapkamer. Dit past in de overtuiging dat vrijheidsbeperkende maatregelen pas als allerlaatste redmiddel ingezet mogen worden, volgens het nee-tenzij principe.

Toch is aangekondigd dat binnenkort de wet weer wordt aangepast, waardoor het opnieuw mogelijk is om jongeren 's nachts in hun kamer op te sluiten. De reden voor dit wetsvoorstel is omdat de aanbieders van gesloten jeugdhulp hebben gevraagd om ruimte om te leren met betrekking tot de jongeren die nu in de gesloten jeugdhulp verblijven, omdat we in een overgangsfase zitten van de transformatie. Het gevraagde begrip voor het onderbouwd met elkaar onderzoeken wat deze jongeren dan wel nodig hebben, kan volgens het Rijk enkel worden gegeven door de wet aan te passen. Vanuit pedagogisch oogpunt is dit geen wenselijke ontwikkeling. Jongeren leren hun grenzen kennen door ze op te zoeken, zij ontlenen een gevoel van veiligheid in het voelen van 'tot hier en niet verder'. Als de uiterste grens in dit geval het op slot doen van de slaapkamer in de nacht is, dan wordt deze uiterste grens opgezocht, omdat dit de jongeren het gevoel geeft van 'tot hier en niet verder'. Met andere woorden, zolang kameropsluiting mogelijk is als uiterste grens, zal de grens worden opgezocht en zullen er kameropsluitingen zijn. Dit terwijl we weten dat het opsluiten in eigen kamer onderdeel is van de trauma's die jeugdigen na plaatsing binnen de JHP hebben[1]. De overstap naar open verblijfsplekken binnen de jeugdhulp wordt ook weer groter, omdat er op dit moment geen vrijheidsbeperkende maatregelen mogen worden toegepast vanuit de jeugdwet in de open verblijfshulp. Dat vraagt om een pedagogisch en juridisch kader voor zowel open als gesloten verblijf, waarbij de uiterste grenzen onderdeel zijn van groei, niet van trauma. Den Haag zet zich samen met de G4 en VNG in voor landelijk één wettelijk kader met betrekking tot de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen. Met één wettelijk kader is het mogelijk om de gesloten jeugdhulp verder af te bouwen en binnen open verblijfsgroepen passende grenzen te kunnen bieden.

Verscherpt toezicht Schakenbosch
Op 13 januari heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) bekend gemaakt dat 6 van de 11 JHP instellingen onder verscherpt toezicht werden geplaatst. Ook Schakenbosch viel hieronder.
Op 17 juni 2025 heeft de inspectie het verscherpt toezicht bij Schakenbosch beëindigd. Schakenbosch voldoet inmiddels aan de gestelde eisen met betrekking tot de huisregels, groepsgrootte en veilige ruimtes. Wat betreft het opsluiten in de slaapkamers, waar het verscherpt toezicht ook betrekking had, speelt mee dat de Staatssecretaris van Jeugd, Preventie en Sport voornemens is de Jeugdwet en het Besluit Jeugdwet op deze punten aan te passen. De inspectie blijft de situatie bij Schakenbosch nauwlettend volgen en zal na de zomer van 2025 opnieuw inspectiebezoeken afleggen.

[1] https://www.expex.nl/wp-content/uploads/2024/03/06032024_Jason_Gesloten-jeugdzorg_drukker2.pdf .

Residentieel onderwijs Schakenbosch college
Op dit moment wordt een projectgroep onderwijs gevormd. Aan dit project neemt het samenwerkingsverband Zuid-Holland West, Schakenbosch zorg, iHUB onderwijs en gemeenten Den Haag en Leidschendam-Voorburg deel. De projectopdracht is het gezamenlijk vormgeven aan de doorontwikkeling van Schakenbosch Onderwijs & Werk voor de korte termijn (2025 – 2028) en lange termijn (2028 en verder), waarbij de visie van het Bovenregionaal Plan (sept 2024) het uitgangspunt is en we de keuzes vanuit onderwijs en zorg op elkaar afstemmen vanuit inhoudelijk en financieel oogpunt.

Huidige alternatieven JeugdhulpPlus
Vanuit het BREN zijn recent twee bovenregionale alternatieven ontwikkeld, door Timon en NOVAA. Dit gaat om duurzaam verblijf voor jongeren met complexe problematiek en is ook beschikbaar na uitstroom JHP. Omdat het kleinschalige en bovenregionale alternatieven zijn is de capaciteit beperkt. In de regio heeft Jeugdformaat recent een kleinschalige crisisvoorziening geopend, bij deze voorziening wordt vanaf dag één actief ingezet op terugkeer naar huis, binnenkort wordt de tweede locatie geopend. Ook vinden er gesprekken plaats met Jeugdformaat over een doorontwikkeling op twee locaties waar zij nu intensief maatwerk bieden. De doorontwikkeling zet actief in op terugkeer naar huis, deelname aan onderwijs of het volgen van dagbesteding en het hebben van vrijetijdsbesteding. Daarnaast worden er momenteel gesprekken gevoerd rondom de inkoop 2027, waarbij het uitgangspunt is dat elk kind opgevangen zou moeten kunnen worden binnen de regio.

Ondanks deze positieve ontwikkelingen blijft er een groeiende behoefte aan meer alternatief aanbod. Een deel hiervan wordt gezocht vanuit de ambulante hulpverlening, om uithuisplaatsing te voorkomen.

Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT)
Het CPT heeft in oktober 2024 een bezoek gebracht aan drie gesloten jeugdhulpinstellingen in Nederland, waaronder Schakenbosch. In maart heeft het CPT haar bevindingen opgeleverd met betrekking tot de bevindingen van dit bezoek. Het eindrapport met de reactie vanuit het Rijk zijn in de voetnoot toegevoegd[2]. Het rapport kent drie opmerkingen die specifiek betrekking hebben op Schakenbosch. De eerste opmerking is dat het belangrijk is dat elke jongere minimaal twee uur per dag naar buiten zou moeten. De tweede is dat het CPT graag op de hoogte gehouden wordt van de uitkomsten van een onderzoek van een incident dat vlak voor het bezoek van het CPT plaatsvond. Als laatste geeft het CPT aan dat signalen van vertrouwenspersonen tijdig en systemisch worden opgevolgd. De inhoud van het rapport wordt vanuit Den Haag met Schakenbosch besproken.

Onderzoek Rotterdam over complexe casuïstiek
Recent heeft Rotterdam een participatief actieonderzoek laten uitvoeren naar de inzet van 1 op 1 begeleiding bij complexe maatwerk casuïstiek[3]. Deze 1 op 1 begeleiding wordt ook regelmatig ingezet bij jongeren binnen de JHP. Het onderzoek is gepubliceerd en de resultaten van dit onderzoek zijn breed gedeeld. Samenvattend is de conclusie dat in vrijwel alle onderzochte casussen een gebrek aan regie gemist wordt. Dit kan zich uiten in het volledig ontbreken van regie, het overnemen van regie zonder afspraken na te komen, of onduidelijkheid over wie waarvoor verantwoordelijk is. In het onderzoek worden de verschillende rollen genoemd en geduid.

In Q4 2025 zal de Haagse Hogeschool het onderzoek voor het gehele landsdeel voortzetten naar aanleiding van de aanbevelingen vanuit het onderzoek door Rotterdam. U zal worden geïnformeerd over de uitkomsten van dit onderzoek.

Met deze brief hopen we u voldoende te hebben geïnformeerd over de huidige stand van zaken. In Q1 van 2026 informeren wij u nader over de actuele ontwikkelingen met betrekking tot de afbouw, de stand van zaken met betrekking de instroom en uitstroom van Schakenbosch, de opbouw van alternatieven in de regio, de samenwerking met het onderwijs en landelijke ontwikkelingen.

---

[2] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/03/24/report-to-the-government-of-the-netherlands-on-the-cpt-visit-to-the-netherlands-carried-out#:~:text=Report%20to%20the%20Government%20of,2024%20%7C%20Rapport%20%7C%20Rijksoverheid.nl
[3] https://rotterdamraad.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/69f9d694-7b17-47eb-a156-1b612164e203?documentId=6f789b13-f676-41fc-8f07-c1e8207024aa